

TESTIMONIUM

was founded in 1966 by Recha Freier and the composer Roman Haubenstock-Ramati in order to give musical expression to historical events and spiritual creations during two millenia of exile of the Jewish People. The compositions are commissioned from local and foreign composers, Jewish and non-Jewish, and given their world première at the Testimonium.

Testimonium is supported by the Ministry of Education and Culture and the Foreign Ministry of Israel, the Foreign Ministry of the Federal Republic of Germany, the Jerusalem Foundation, and additional institutions and individuals in Israel and abroad.

Directory council of Testimonium: Prof. David Flusser, Recha Freier, Prof. Edith Gerson-Kiwi, Hanna Meron, Prof. Dan Pagis, Leo Savir, Prof. Amnon Shiloah, Dr. Moshe Spitzer

LIST OF SPONSORS AND HONORARY MEMBERS

ISRAEL

Alice Arbel
The late Israel Barzilay
Dr. Bathja Bayer
Prof. Haim Beinart
Gary Bertini
Dr. Josef Burg
Prof. André N. Chouraqui
Eliahu Eliachar
Dr. Walter Eytan
Prof. David Flusser
Recha Freier
Prof. Edith Gerson-Kiwi
Dr. Nahum Goldmann
Dr. Israel Goldstein
Gideon Hausner
Dr. Paul J. Jacobi
Moshe Kol
Teddy Kollek
Hanna Meron
Dr. Itzhak A. Nebenzahl
Prof. Dan Pagis
the late Ödön Partos
Nathan Peled
Shim'on Peres
Daniel Recanati
Prof. Itzhak Sadai
Prof. Rivka Schatz
Prof. Leon Shidlowky
Prof. Amnon Shiloah
Yeshayahu Spiro
Dr. Moshe Spitzer
Josef Tal
the late Meyer Weisgall

AUSTRIA

Gottfried von Einem
Roman Haubenstock-Ramati

BRITAIN

the late Prof. Norman Bentwich
Alexander Goehr
Juan Pablo Izquierdo
Lord Janner of Leicester
Yehudi Menuhin

CHILE

Prof. Günter Boehm

FRANCE

Gilbert Amy
the late Vladimir Fedorov
Olivier Messiaen
Emmanuel Nunes
Baron and Baroness Philippe de Rothschild

GERMANY

the late Boris Blacher
Dr. Wolfgang Becker
Dr. Per and Josepha Fischer
Maurício Kagel
the late Bruno Maderna
the late Dr. Alfons Ott
Klaus Schütz
Axel Springer
Karlheinz Stockhausen
the late Prof. Heinrich Strobel
Prof. Hans H. Stuckenschmidt
Klaus Vetter
Dr. Barthold Witte

ITALY

Emma Cantoni
the late Luigi Dallapiccola

NETHERLANDS

Pia Berghout

SPAIN

Cristobal Halffter
Josep Maria Mestres Qudren

U.S.A.

Leonard Bernstein
Lukas Foss
Prof. Alexander L. Ringer
George Rochberg
prof. Albert B. Sabin

Past Performances

TESTIMONIUM I *Jerusalem* (1968)

July 30. Jerusalem, 30. Jerusalem, Citadel
(opening feature of the Israel Festival).

Composers: Zvi Avni, Roman
Haubenstock-Ramati, Yehoshua Lakner,
Sergiu Natra, Yitzhak Sadai

Conductors: Gary Bertini, Mendi Rodan.

TESTIMONIUM II: *The Middle Ages* (1971)

January 4/5. Tel-Aviv, Soldier's
House/Jerusalem, Wise Auditorium.

Composers: Luigi Dallapiccola, Abel
Ehrlich, Lukas Foss, Alexander Goehr,
André Hajdu, Ben-Zion Orgad,
George Rochberg,

Conductors: Gary Bertini, Yoav Talmi.

TESTIMONIUM III *De profundis* (1974)

February 26/27. Jerusalem Theatre / Wise
Auditorium

Composers: Lukas Foss, Yaacov Gilboa,
Leon Shidlowisky, Arnold Schoenberg,
(in-memoriam performance).

Conductor: Juan Pablo Izquierdo.

TESTIMONIUM IV: *Lucem cum fulgeret* (1976)

February 16/17. Jerusalem Theatre / Tel-
Aviv Museum.

Composers: Samuel Adler, Luigi
Dallapiccola, Eddy Halpern, Roman
Haubenstock-Ramati, Josep Maria
Mestres Quadreny, Leon Shidlowisky

Conductor: Juan Pablo Izquierdo.

TESTIMONIUM V (1979) The Jews of Spain

THE JERUSALEM THEATRE

October 16th

Yitzhak Sadai, 'Trial 19' (from the Records of the Spanish Inquisition)

Alexandre Tansman, 'Apostrophe to Zion' (from the Dead Sea Scrolls)

Gilbert Amy, 'Angels of the Throne' (Solomon Ibn Gabirol)

Mauricio Kagel, 'Vox humana?' (Anonymous)

October 17th

Karlheinz Stockhausen, 'Michael's Youth' (from a prepared stage work 'Light')

Cristóbal Halffter, 'Jarchas de dolor de ausencia' (from Hebrew and Arabic 'girdle poems')

Emmanuel Nunes, Hesed (Zohar)

TEL-AVIV, The Tel-Aviv Museum

October 20th

Karlheinz Stockhausen, 'Michael's Youth' (from a prepared stage work 'Light')

Gilbert Amy, 'Angels of the Throne' (Solomon Ibn Gabirol)

Mauricio Kagel, 'Vox humana?' (Anonymous)

October 21th

Yitzhak Sadai, 'Trial 19' (from the Records of the Spanish Inquisition)

Cristóbal Halffter, 'Jarchas de dolor de ausencia' (from Hebrew and Arabic 'girdle poems')

Emmanuel Nunes, Hesed (Zohar)

Conductor: Juan Pablo Izquierdo

The Conductor

JUAN PABLO IZQUIERDO was born in Santiago de Chile in 1935. After graduating in Composition at the University of Chile he studied at the Music Academy of Vienna, and with Hermann Scherchen in Gravesano, Switzerland. In 1961 he became Director of the Music Department at the Catholic University of Santiago where he organized and conducted concert and opera series dedicated mainly to contemporary music. For this work he was given in 1962 the National Critics Award. Since then he appears regularly as guest conductor of the National Symphony and Philharmonic Orchestras of Chile.

In 1966 he was awarded the First Prize in the Dimitri Mitropoulos International Competition for Conductors in New York and became Leonard Bernstein's Assistant Conductor at The New York Philharmonic. During 1967-69 he was Resident Conductor for Opera and Concerts at Indiana University. His first European appearance was in Holland in 1969, and since then he has been active as an international conductor. In 1976-7 he was chief conductor of the Gulbenkian Orchestra in Lisbon, His residence at present is in London. Since 1974 Izquierdo has been the musical director and conductor of TESTIMONIUM. For the 1976/7 season he received the performance award of the Israel Council for Culture and the Arts for conducting Israeli Music.

ON TESTIMONIUM

by DAVID FLUSSER

The Latin word 'Testimonium' means testimony. The musical event so called, which has already become an established tradition, offers interesting and revealing evidence about various aspects of Israel's history and its significance. The word 'Testimonium' also reminds us of the most tragic aspects of the history of our people. The Greek word for witness is 'Martyr' — a word used for the Jew or the Christian who died for his faith. Those who die for the sanctification of God's name are witnesses before God and man. However, the word 'Testimonium' has also a wider meaning. The life of Israel in its entirety, the sufferings, the hopes and the service to God embodied therein, all constitute a lasting and varied testimony. Testimonium not only tries to give artistic expression to the experiences of previous generations of Jews, but aims also at offering testimony of ourselves as well as of the artists taking part. The artists, the performers and the audience are witnesses who offer their evidence on what happened in Jewish history. Thus, this manifestation offers contemporary evidence for the identification of the nation with its past. I do not know of any other event that can be compared to Testimonium in this respect. It is a historic and, at the same time, a modern work of art in the fullest sense of the meaning: contemporary music, ballet, theatre — all rooted in the aesthetic values and

idioms of our days. How did this happen? It seems that the basic reason lies in the Jewish national renaissance, the return of the Jews to their ancient homeland. Jewish history in its full extent is being renewed in Jerusalem, Israel's eternal capital, and we see events of bygone days as if they were happening before our own eyes.

IN TESTIMONIUM we have created a unique synthesis between the reopening of historic events and modern musical composition. Both these components are of decisive importance to the audience. Without any doubt historical memories constitute the central element of the Jewish renaissance, not only in our country, but all the world over. When we relive our past we renew our strength in ourselves, so necessary to us in order to maintain our *élan vital* — and to enable us to bear the trials which we face.

THE FIFTH TESTIMONIUM

by EDITH GERSON-KIWI

TESTIMONIUM is the conscious effort to revive some of the fundamental events of Jewish history, with the help of literary and documentary sources, which are clad in new musical settings. It tries to re-activate our memory by confronting us with the treasures and relics of the past. The new musical compositions are meant to create a kind of sacred manifesto in sound and tone colour, outlining events and thoughts, from post-biblical times until the phase of the 'endless' in our own times. The music is to 'speak' as a witness for what is beyond speech.

TESTIMONIUM was founded by Recha Freier and is carried on, under her guidance, by a group of devoted musicians and music-lovers, in Israel and abroad. Four performances have already taken place: in 1968, 1971, 1974 and 1976. In most cases, the subjects or texts were selected by Recha Freier herself.

The composers were nevertheless free in their decisions; often a composer chose to take only a few words out of the source-text, and to use these as a symbol and leading idea for his work.

TESTIMONIUM is not a textbook of Jewish history. That cannot be easily learned. But it can be understood by selecting some segment of that history or a brief reference to a certain event, or by choosing even only a few words which illuminate the deeper sense of an occurrence. Tragedy has been an integral part of that history, and so there cannot but be much telling of martyrdom and calamity, and the messianic hope that accompanied them. The central subject of TESTIMONIUM 1979 is the Jews of Spain, from the Middle Ages until their expulsion in 1492. Impressions from this brilliant chapter of Jewish history will be presented in the works of Gilbert Amy, Cristóbal Halffter, Emmanuel Nunes and Yitzhak Sadai. A later echo of Spanish-Jewish culture is the base for Mauricio Kagel's work. As in the previous TESTIMONIA, there is also a work which is not specific to the central theme, and may stand beyond actual history. This is the work by Karl-Heinz Stockhausen. Another tradition is to feature one work as a 'Homage'. This year's composer thus honoured is Alexandre Tansman.

Cristóbal Halffter: Jarchas de Dolor de Ausencia

Texts from Mediaeval Spain. For mixed choir a cappella

CRISTÓBAL HALFFTER, born Madrid 1930 and educated there. In 1961 he was appointed professor of composition at the Madrid Conservatoire, and in 1964 director of the Madrid 'Centre for New Music'. Later he left both posts, to pursue a free career as composer and conductor in Europe and the Americas. He lives in Madrid.

In 1968 he was commissioned to compose for UNESCO the cantata for the 20th anniversary of the Declaration of Human rights. In 1978 his work *Lament for the Victims of Violence* was awarded the first prize of Radio Italia. In 1975 he was the honorary president of the Royal Festival of Contemporary Music.

In the late fifties Halffter joined the Open Music group in Barcelona which, like its counterpart, the New Music group in Madrid, strove for a renewal of Spanish music through the merging of national traditions and international approaches and techniques.

Arab Spain invented the poetic form called *Muwwaššah* (ornate girdle). In this, strophes with individual rhymes alternate with 'girdle' — strophes whose rhyme remains constant throughout the poem. The final girdle is called *Kharǧa* (exit; Spanish spelling: Jarcha or Jarya). Its language is mostly the vernacular of the time and the contents are mostly concerned with love. The Jarchas are in fact lines taken from folk songs, and used as model strophe for a poetic composition. The Hebrew poets of Spain adopted the form of the Girdle-poem with the Jarcha as used by their Muslim contemporaries.

Halffter chose seven such Jarchas for his work. All speak of the pains of love, put into the mouths of girls, and their language is Romance intermingled with some Arabic expressions. Five are from Hebrew Girdle poems (by Judah Halevi, Abraham Ibn Ezra and Joseph the Scribe), two from Arabic poems, by poets who lived during the same period and in the same environment.

The work is for mixed choir a cappella, but the singers also manipulate little finger-cymbals (crotales). Occasionally the voices go over into speech, in prescribed pitches. The choral scoring is varied by soloist departures and by separations of the ensemble into quasi-independent bodies.

*I
non me tangeš ya habibi fa-encara dan ošo
al-gilala raksa bašta a toto me refuso*

Touch me not, beloved, the time is not yet
My dress is delicate, enough, I refuse everything

From: Yehudah Halevi (1075)-1140), Ya'alat hen

II

*gar sabeš debinar e debinaš bi-l-haq
gar me kuand me bernad mio habibi ishaq*

Say, can you tell fortunes and do you tell truly
Tell me when my beloved Yizhak will come to me

From: Yehuda Halevi, Ha-bekhos ha-levanah

III

*mio al-habib enfermo de mio amar / ke no ad sanar
benge-se a mibi ke sanad mio legar*

My beloved is sick for his love of me / there is no cure
Might he come to me and cure my sadness

*From: a muwwaššah of Abu-l-Abbās al-A'ma a-Tuṭṭi,
'The blind man of Tudela' (d. 1123)*

IV

*gar ke fareyo / komo bibreyo
este al-habib esbero / bor el morireyo*

Say what shall I do / how shall I live
I hope for this beloved / without him I shall die

From: Abraham Ibn Ezra (1092-1164), Ekh yišlayu qeravay

V

*sabeš ya mio amor ke kata-me el morire
imši ya imši habibi, non še šin te ber dormire*

Do you know, my love, that death has gripped me
come, O come, my beloved, I cannot fall asleep without
you

*From: a muwwaššah by Abu-l-Walid Yūnus Ibn Issa al-Murst, 'of
Murcia', also called al-Khabbāz, 'the baker' (d. 1110)*

VI

*bay-se mio qoragon de-mib, ya rab, si se me tornarad
tan mal me doled li-l-ġarib, enfermo yad, kuan šanarad*

My heart went out of me, O God, might it return
So badly it hurts about the absent one, I am sick, when
shall it be cured

From: Yehudah Halevi, Rav Laḡhem moḡhiḡay be-riv

VII

*tanto amare tanto amare habib tanto amare
enfermeron olios nidios e dolen tan male*

So much loving, so much loving, beloved, so much
loving
Sick are clear eyes and hurt so much

From: Joseph the Scribe (beginning of 11th c.), Ḥahali qoliḡ

The Jarchas are originally written in Hebrew or Arabic letters and the reconstruction of their text is often difficult. In many places the transcription is in doubt, and therefore also the translation.

PATRIMONIO UC

Gilbert Amy : Angels of the Throne

*For alto voice, clarinet, violoncello and instrumental ensemble.
Words from a hymn by Solomon Ibn Gabirol*

GILBERT AMY, born Paris 1936. Studied at the Paris Conservatoire with Darius Milhaud and Olivier Messiaen (Composition) and Yvonne Loriod (Piano). Also studied with Pierre Boulez, whom he succeeded as director of the Domaine Musical Concerts in Paris (1967-1973). Active both as composer and conductor. At present director of the Ensemble for Contemporary Music of the French Broadcasting Service in Paris.

The text is the first strophe of the liturgical poem *Shin'ananim sha'ananim* by Solomon Ibn Gabirol (first half of 11th c.), one of the foremost Hebrew poets and thinkers of the Golden Age of Spanish Jewry. The poem is a so-called *Ofan*, a hymn to be intercalated in the morning prayer before the words 'And the Wheels and the Holy Creatures arise with great sound.' Mostly the *Ofan* was made to describe the Thrice Holy hymning of the angels, with the appropriate devices to depict the auditory and visual commotion of this scene.

Hosts urging / upsurging / as firebrand blazes
Their framing / a-flaming / as burnish'd brass dazes
The Throne high / array'd nigh / their clangor amazes
In vision rejoicing / each voicing / His hallowing raises:
Give ye to God, Sons of God, give ye praises!

translation: Bathja Bayer

Alexandre Tansman: *Apostrophe to Zion* (Dead Sea Scrolls)

For mixed choir and orchestra

ALEXANDRE TANSMAN, born 1897 in Lodz, studied at the Lodz and Warsaw conservatoires. In the early twenties he settled in Paris and became a French citizen. At that time he also began his concert tours, as pianist and conductor, which took him to most European countries, the U.S. and the Far East. In World War II he escaped from occupied Paris (1940) and reached the U.S., where he stayed in Hollywood and wrote music for films. In 1946 he returned to France.

Tansman says of himself: 'I belong to the avant-garde of the twenties and thirties. This refers to the style of my compositions, not necessarily to the choice of subjects.' His many works range over a wide scope: operas, ballets, music for the stage and radio, symphonies and other orchestral works, works for vocal or instrumental solo and orchestra, chamber music, works for piano, and a number of works for guitar.

Among his works on Jewish subjects the following may be noted: the opera *Shabtai Zvi the False Messiah* (libretto N. Bistrizky, première Paris 1961); *Psalms* for tenor solo, choir and orchestra (Paris 1962); and the oratorio *Isaiah the Prophet* (1951).

The commissioning of *Apostrophe to Zion* for TESTIMONIUM and its performance are intended as a homage to Alexandre Tansman.

The so called *Psalms Scroll* (one of the Dead Sea Scrolls) contains, in addition to the canonic psalms, a number of other poetic compositions, among them 'Apostrophe to Zion'.

The poem is constructed as an alphabetical acrostich. Its contents and idioms are mainly founded on the Biblical prophecies of consolation, especially the second part of the Book of Isaiah. Since found at Qumran, it must have been written before the time of the Jewish War and the destruction of Jerusalem (Qumran was destroyed at about the same time). It seems that the hoped-for redemption is the establishment of an ideal 'Zion' according to the expectations of the Qumran sect, as attested in their writings.

Apostrophe to Zion

I remember thee for blessing, O Zion /
With all my might have I loved thee / May
thy memory be blessed for ever!
Great is thy hope, O Zion / that peace and
thy longed-for salvation will come. /
Generation after generation will dwell in
thee / and generations of saints will be thy
splendour: / Those who yearn for the day
of thy salvation / that they may rejoice in
the greatness of thy glory. / Of the
abundance of thy glory they are
nourished / and in thy splendid squares
will they toddle.

The merits of thy prophets wilt thou
remember / and in the deeds of thy pious
ones wilt thou glory. / Purge violence
from thy midst / falsehood and evil will
be cut off from thee. / Thy sons will
rejoice in thy midst / and thy precious
ones will be united with thee. / How they

have hoped for thy salvation / thy pure
ones have mourned for thee. / Hope for
thee does not perish, O Zion / nor is hope
in thee forgotten. / Who has ever perished
(in) righteousness / or who has ever
survived in his iniquity? / Man is tested
according to his way / every man is
requited according to his deeds. / All
about are thine enemies cut off, O Zion /
and all thy foes have been scattered.
Praise from thee is pleasing (to God), O
Zion / ascending through all the world. /
Many times do I remember thee for a
blessing / with all my heart I bless thee. /
Mayst thou attain unto everlasting
righteousness / and blessings of the
honourable mayst thou receive.
Accept a vision bespoken of thee / and
dreams of prophets sought for thee. / Be
exalted and spread wide, O Zion / praise
the Most High, thy saviour / let my soul
be glad in thy glory.

*The work was composed to the English translation of the
Hebrew text by its editor, J.A. Sanders (The Psalms Scroll,
Oxford 1965), with some omissions, and is performed in this
version.*

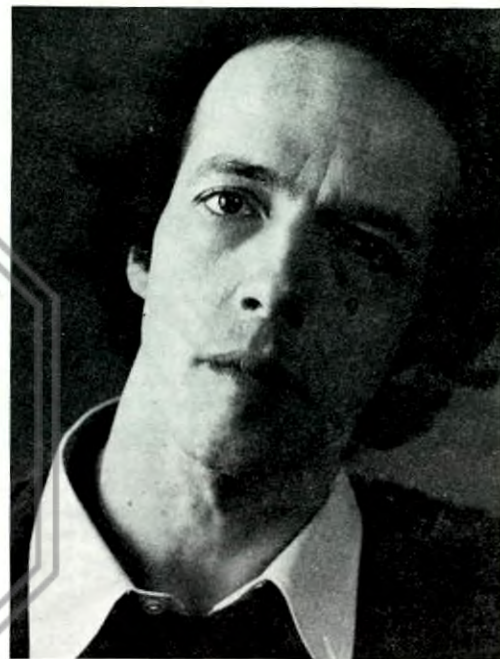
Emmanuel Nunes: Hēsod (Grace)

On the Death of R. Simeon bar Yohai; from the Book of Splendor (Zohar)

For symphonic orchestra / chamber orchestra*

EMMANUEL NUNES, born 1941 in Lisbon.
Studied at the academy of Music in Lisbon, at
the Paris Conservatoire, at the Music
Academy in Cologne and at the Courses for
New Music in Darmstadt. Since 1964 he has
been living in Paris. Prize-winner at the
Conservatoire (class of Marcel Beaufils), and
holder of various prizes and grants by
government institutions in Paris and in
Portugal, as well as the Gulbenkian
Foundation. His works have been performed
at the festivals of new music in Royan,
Donaueschingen, and the Festival de
Flandres. Since 1975 Nunes has been the
director of music seminars at the University
of Pau (in the French Pyrenees).

* Jerusalem performances - symphonic orchestra
version, Tel-Aviv performances - chamber
orchestra version.

Although the work is non-vocal, its base is a text: the description of the death of R. Simeon bar Yohai, from the *Idra zutta* section of the 'Book of Splendor'. (Zohar).

The Zohar appeared near the end of the 13th century. It was ascribed to R. Simeon bar Yohai (mentioned in the Mishna), and some parts, such as the description of his death, were credited to the sage's pupils. The book became the central work of the Kabbalistic tradition. Through the ideology of the Kabbalists of Safed in the 16th century it was given canonical status and became 'The Holy Zohar'. Its true author is now known to be R. Moses ben Shem Tov de Leon. As Gershom Scholem has established, he wrote the main part of the work in Guadalajara (near Madrid) in the years 1275-86.

The death of R. Simeon bar Yohai (The Book of Splendor)

And that plenitude is immersed in that holy element (the emanation) which is wholly white, and therefore called *Hesed* (grace), and that grace enters the Holy of Holies (the emanation 'Kingship'). As it is written: 'For there God ordained the blessing, life unto eternity'.

Rabbi Abba said: scarcely had the Holy Light (R. Simeon) said 'Life', that he fell silent. Light and fire were in the house, and no one could approach him. After the fire had departed I saw that the Holy Light, Holy of Holies, had departed the world, and was lying, covered, on his right side and his face bore a smile. Rabbi Eleazar his son stood up, took his hands and kissed them, and I licked the dust under his feet. The assembled sages wished to mourn, but could not find words, and Rabbi Eleazar fell down three times and could not open his mouth. Then he spoke: Father, father, three (great sages) there were, now they are one. Now the creatures mourn, birds flying sink into the abysses of the great sea, and all the sages are gushing blood. Then Rabbi Eleazar and Rabbi Abba arose, and took him in a litter, and the house was filled with wondrous odours. After the bier had gone out it rose into the air and fire flamed before it.

They heard a voice: enter and come and be gathered to the celebration of Rabbi Simeon, 'Come peace, they shall rest upon their beds.' When he was put into the cave they heard a voice in the cave: 'This man made the earth to tremble, did shake kingdoms.' How many accusations in the heavens are silenced today for thy sake, Rabbi Simeon bar Yohai, whose Lord is glad of him each day! Blessed be his portion above and below. How many locked treasures are in keeping for him! About him it is said 'And go thou to the End, and thou shalt rest and arise to thy destiny at the End of days.'

Zohar, Idra Zutta)

Yitzhak Sadai: Trial 19 (Spanish Inquisition)

An Audio-Visual Work

Y ITZHAK SADAI, born 1935 in Sofia. He came to Israel in 1949, and studied at the Music Academy in Tel-Aviv with Alexander Uriah Boscovich and Roman Haubenstock-Ramati. Later on he studied at various centres for new music in Europe. His works include chamber and orchestral works, electro-acoustic works, and theoretical writings. At present he is Professor of Music Theory and Composition at the Rubin Academies of Music in Jerusalem and Tel-Aviv. He is also the director of the electronic music studio of the Academy in Tel-Aviv. His place of residence is Tel-Aviv.

The Composer on his Work

Trial 19 is an audio-visual work in two parts (each part being in a way analogous to an act of an opera). The first part, which concludes with Leonor Gonzalez' burning in-effigy, is based on electro-acoustic music, and the second part (which will not be performed on the present evening) is mainly based on instrumental and vocal music (in live performance).

The sound-material, and its manipulation, create a somewhat heavy atmosphere, and I am aware that they may perhaps make for certain difficulties of adjustment in hearing. It was also hard for me to listen (in the initial stages of the composition of the work) to certain sections, until I was swept away by

the depressing atmosphere which is achieved by the sharpness of the sound, its intensity, and its duration.

The dynamics of the work derive, from the point of view of musical structure, from the diverse relationships between the micro-structures (created by techniques of amplitude modulation) and the macro-structures (created by various kinds of frequency modulation).

(Dedicated to Recha Freier)

Documentation

1474. Leonor Gonzalez, one of the 'New Christians' (forcibly converted Jews, who live as Crypto-Jews), flees in the wake of riots together with her sister Maria.

1483 Leonor's husband dies. She returns to Ciudad Real. A district tribunal of the Inquisition is established there. Leonor flees again to her sister in Portugal.

1484 The first trial. In Ciudad Real Leonor is tried in her absence. The witnesses testify that she observes the customs of Judaism. Among the witnesses is also her son Juan de la Sierra. On February 24th Leonor is found guilty of heresy. In her absence, the verdict of death is carried out by burning her in effigy.

The tribunal of the Inquisition is transferred to Toledo.

1486 Juan de la Sierra is sent to Portugal with a safe-conduct of the tribunal, to persuade his

mother to return. Leonor returns to Ciudad Real.

1492. The second trial. Leonor is tried in Toledo and found guilty. On the 15th of October Leonor Gonzalez is burnt at an Auto de Fé in the Zocodover Square in Toledo. Subsequently, most of the other members of the Gonzalez family are brought to trial as Judaizers. Juan de la Serra's final conviction takes place in 1527.

Guiding Text by Recha Freier

Today the 30th of January 1484
Ciudad Real

The Holy Inquisition

Here below is the dungeon of torture.
Some there are who die during the torture,
Some there are who confess.

Today the 24th of February 1484
In the town square is burned the effigy
of Leonor Gonzalez.
'See the crowd looking on ...'

Juan de la Sierra
Go! Bring your mother
To save your soul and hers
If not, your soul will descend to hell
To eternal damnation.

Today the 15th of October 1492
In the Zocodover square in Toledo
Leonor Gonzalez is burned.

Mauricio Kagel: Vox Humana?

Cantata for Solo-Loudspeaker, Women's Voices and Orchestra

Dedicated to Recha Freier

MAURICIO KAGEL, born 1931 in Buenos Aires. Studied music privately, and philosophy and literature at the University of Buenos Aires. His many works include compositions for voices, conventional instruments, electronic and multimedial works for stage and film. He is also active in teaching and in the direction of musical institutions, chiefly those concerned with the fostering of new music. In 1955 he was director of the Chamber Orchestra and the Teatro Colon in Buenos Aires, and head of the Department of Cultural Studies at the University there, 1957 to 1961 he was director of programming for new music of the Rhenish Chamber Orchestra, Cologne. From 1960: lecturer at the Courses for New Music in Darmstadt. 1961 to 1963: lectures and concert tours in the U.S. 1964-65: Guest Professor at N.Y. State University in Buffalo. 1967: Guest Professor at the Academy for Cinema and Television in Berlin. 1968: Director of the Scandinavian Courses for New Music in Göteborg. Since 1969: director of the Institute for new Music at the Rhenish Academy in Cologne, and of the Cologne Courses for New Music; 1974: Professor for 'New Musical Theatre' at the (newly founded) Rhenish State Academy for New Music in Cologne.

The Composer on his work

Since I was born in the Argentine, Spanish was my mother tongue and I also obtained the basic elements of Ladino, the Spanish-Jewish idiom that is still used by the descendants of the Jews expelled from Spain. When Hebrew was dinned into me, in preparation for my Bar Mitzwa, my elder brother and I invented a secret writing: Spanish in Hebrew letters. We corresponded thus for quite some time, and only later learned that this had really not been our own original invention . . .

The text for my work I found in the fourth volume of Isaac Levy's anthology *Chants Judéo-Espagnols* (Jerusalem 1973). The editor added the following remark to the item no. 45: The poem is adapted to the tune of the Hebrew song *Be-'arvot ha-negev* (In the Steppes of the Negev), which was widely sung during our War of Independence. The lady who wrote the words used to listen to the daily broadcasts in Ladino of the Israel Broadcasting Service, and sent them to me sometime around 1960.

Lately I learned that Isaac Levy died in 1977. I would like to express here my gratitude to him, for his deep love of Ladino, and for the intelligence with which he pursued the authentic and the many versions of the authentic in his beautiful anthologies. I am also grateful to the unknown poetess. Perhaps she will be at the concert today, or listen to it over the radio? I would be glad of it (and would ask Madame Anonyma for her autograph!)

From the sixteen lines of the poem I took only the first strophe:

Madres margadas	Embittered mothers
Non sospiréx más	Sigh no more
Non seran pedridas	There will not be lost
Vuestras lágrimas	Your tears

Of this text I made a paraphrase, in which I tried to explore the message of the words in all their depth. The text is heard only in the last part of the cantata, from a loudspeaker placed near the conductor. The speaker himself remains invisible: he speaks through a microphone placed in the wings or behind the stage, his voice having been taped on a cassette.

Speaker:

Madres. Non sospiréx.
Madres. Non, non sospiréx.
Non sospiréx más.

Mothers. Do not sigh.
Mothers. No, do not sigh.
Sigh no more.

Madres. Madres amargadas.
Serán pedridas.
Vuestras lágrimas,
Madres amargadas,
Non serán pedridas.

Mothers. Embittered mothers
Will be lost.
Your tears,
Embittered mothers,
Will not be lost.

Madres. Vuestras lágrimas.
Madres pedridas. Non.
Non sospiréx más.

Mothers. Your tears.
Lost mothers. No.
Sigh no more.

Madres!	Mothers!
Madres?	Mothers?
Madres?!	Mothers?!

Madres ...	Mothers ...
------------	-------------

Women's Voices:

Non!!	No!!
-------	------

There is no consolation on earth for the loss of sons in war. I therefore wished to emphasise the final negation through the voices of the women, who thus assume the role of the mothers.

Until the entry of the speaker's voice, near the end of the work, the choir has no predetermined text. The singers choose their own words, each on her own, from two possibilities:

An invented language, incomprehensible to the listeners. A repertoire of Ladino words, which I have set up here in three groups, of mono-, bi- and tri-syllabic words, ten in each group.

si (*yes/if*)
Dió (*God/gave*)
él (*He/he*)
tu (*You/you*)
paz (*peace*)
yo (*I*)
voz (*voice*)
non (*no*)
con (*with*)
la (*the*)

llorar (*weep*)
gritar (*cry out*)
muerir (*die*)
Amán (*Amen*)
sangre (*blood*)
alma(s) (*soul(s)*)
bivir (*live*)
amar (*love*)
lavios (*lips*)
prizióñ (*prison*)

coraçón (*heart*)
palavra (*word*)
cadenas (*chains*)
oración (*prayer*)
palomba (*dove*)
humana (*human*)
vergüença (*shame*)
árvoles (*trees*)
dolores (*pains*)
espanto (*horror*)

Thus there comes about a graduated complex of elements and of relationships between them: the spoken text and the sung text, both in Ladino, and the sung 'invented' texts. The music joins the disparate components of this drama into a coherent whole.

Mauricio Kagel, (May 1979)

Karlheinz Stockhausen: Michael's Youth (Act I of 'Light')

Stage libretto by Karlheinz Stockhausen, Choir text from the Apocrypha

KARLHEINZ STOCKHAUSEN, born 1928 in Mödrath near Cologne. He studied at the State Music Academy in Cologne (Piano, Music Education) and at the University there (Germanic studies, Philosophy, Musicology). Later he studied with Olivier Messiaen in Paris (Rhythmics, Esthetics) and with Prof. Meyer-Eppeler at the University of Bonn (Phonetics, Communication). In 1952 Stockhausen joined the creators of 'Musique concrète' at the studio of Radio Paris, and there he made his first attempts at the production of true electronic music, as one of the pioneers of the medium and its expression. Since then he has been active as a member of the Studio for Electronic Music of the West-German Broadcasting Service in Cologne, lecturer at the Courses for New Music in Darmstadt, editor of publications on serial music in the collection 'Die Reihe' (the Row), and lecturer in many countries on contemporary music and on his own works. Many of these have been performed under his own direction. Stockhausen is still among the innovators. In his works he finds the development of the concepts of organised performance-space (later, the organisation of the entire performance-environment), 'live electronic music', various combinations of voices, traditional instruments and electronics, 'Plans' for works involving improvisation, and diverse realisations of the 'Multimedia' idea.

In 1977 Stockhausen began the composition of an extended stage work 'Light', based upon the concept of the seven days of the week.

'Michael's Youth' is the first act, and was written for the present TESTIMONIUM. V. The act 'The Fifth Day' will have its première in 1981 at the Scala in Milan.

'Michael's Youth' is conceived as two works in parallel occurrence: the stage action, and the choral work heard from a tape recording. In the present performance the stage-text is in German, while the choir sings a Hebrew version of its text, translated from the sources. The following is a synopsis of the stage action.

I CHILDHOOD (dedicated to Recha Freier). The angel Michael is the Genius of our universe. In order to come nearer to God, and to bring Mankind nearer to God, he must himself live an earthly life, be born of a human mother and go the ways of man. The mother, Eva, is destined to give birth to a human being who raises himself to successive levels of sublimity. The father is pervaded by the spirit of Lucifer. He is a schoolmaster, whose highest desires are the chase and warfare. His instrument, 'The Gun', is the trombone. Michael's mother is represented by the bassethorn. Both parents come to their death through an act of violence.

II MONDEVA (*dedicated to Suzee Stephens*). Michael now encounters a Star Woman and his love for her becomes all-abiding. She disappears, and leaves him with an unceasing longing for a higher world.

III EXAMINATION. (*dedicated to Majella Stockhausen*) Meanwhile, Michael must submit to various tests in which he is examined as a singer, as the player of an instrument, and as a dancer. Among the judges he perceives the figures and voices of his parents. During a critical moment in the examination he hears the mother's instrument, the basset-horn, as the sound of a guardian angel. The judges outdo each other in praising Michael's accomplishments. He has achieved what is beyond human reach, and is accepted in the supreme degree - the heavenly degree.

The stage performers are divided into three symbolic groups: tenor voice, trumpet, male dancer, piano accompanist / soprano voice, female dancer, basset-horn / bass voice, trombone, male mime.

The text of the parallel choral work consists of passages from the apocryphal books 'The Assumption of Moses', 'The Sibylline Oracles', and 'The Apocalypse of Baruch' (Syriac version). These and similar books were written in various Jewish environments in the centuries before and after the beginning of the Common Era, and are mostly known only through translations. (fragments of some of the original Hebrew texts were found at Qumran). Christianity preserved

these texts, but soon accorded them a separate status from that of the 'External Books' proper (such as Ben Sira and Judith), as para-canonic at the most.

The passages chosen for the choir describe visions of the End of Days — the convulsions of the ultimate judgment, the redemption, and eternal peace.

The electronic tape for the composition 'Michael's Youth' was executed in the electronic studio of the West German Broadcasting Service. The West German Broadcasting Service furthermore put its Symphonic Orchestra and Choir for recording to the disposition of K.H. Stockhausen as their conductor.

PATRIMONIO UC

מבצעי העלילה הבימתית מחולקים לשלוש קבוצות
סמליות: קול טנור, חצוצרה, רקדן, פסנתרן מלווה /
קול סופראן, רקדנית, באָס־טֶ'הוֹרן / קול באס,
טרומבון, פנטומימאי.

תמליל היצירה המקהלתית המקבילה מורכב
מקטעים מתוך הספרים 'הגנוזים' עליית משה,
חזיונות הסיביליות, וחזון ברוך (בגירסתו הסורית).
ספרים אלה ודומיהם נוצרו בחוגים יהודיים בסוף
תקופת בית שני ובמאות הראשונות שלאחר מכן, אך
לא נשתמרו לרוב אלא בתרגומים (קצת קטעים
עבריים נתגלו בימינו בין מגילות קומראן). הנצרות
היא ששמרה אותם, אולם במוקדם נקבע להם מעמד
נפרד מן הספרים ה'חיצוניים' (כגון ס' בן סירע וס'
יהודית), והם בחזקת נלווים למסורת בלבד.
הקטעים שנבחרו להלחנה עוסקים בחזון אחרית
הימים: פורענויות יום הדין גאולה, ושלום-עולם.

סרט הקול האלקטרוני ליצירה 'נעורי מכאל' לק"ה
שטוקהאוזן הוכן בסטודיו האלקטרוני של שירות השידור
המערב-גרמני. שירות השידור המערב-גרמני סיפק גם את
הקלטות ביצועיהם של מקהלת שירות השידור ותזמורתו
בהדרכת המלחין.

קארל-היינץ שטוקהאוזן: נעורי מיכאל (מערכה א' מתוך 'אור')

תמליל-במה מאת קרלהיינץ שטוקהאוזן. תמליל מקהלה מתוך הספרים הגנוזים

בשנת 1977 החל שטוקהאוזן בחיבור יצירה בימתית מקיפה, הנקראת 'אור'. רעיון התבנית הוא שבעת ימי השבוע. 'נעורי מיכאל' היא המערכה הראשונה, ונכתבה לשם הטסטימוניום הנוכחי. המערכה 'יום חמישי' תועלה לראשונה בשנת 1981 בבית האופרה לה סקאלה במילאנו.

'נעורי מיכאל' עשוי שתי יצירות המבוצעות במקביל: יצירה עלילתית-בימתית, ויצירה מקהלתית המושמעת מעל גבי סרט-קול. בביצוע שלנו מושמעת העלילה הבימתית בגרמנית, ואילו המקהלה שרה נוסח עברי אשר הוכן על-פי המקורות. להלן תמצית העלילה.

I **ילדות** (מוקדש לרחח פריאר). המלאך מיכאל הוא השר הממונה על היקום שלנו. לשם קירובו אל האלהים וקירוב בני אדם אל האלהים, חייב הוא עצמו לחיות חיי אנוש: להיולד לאם בת-אדם, וללכת בדרכי אנוש. האם, חוה, נועדה ללדת אדם המתעלה במעלות האצילות. האב נתון לשלטון רוחו של לוציפר (השטן). הוא מורה בבית ספר, ומסור לציד ולמלחמה. הכלי שלו, 'הרובה', הוא הטרומבון. הכלי המייצג את האם הוא הבאקט-הורן. ההורים נספים שניהם במעשה אלימות.

II **מזנבה** (מוקדש לסווי סטפנס). מיכאל פוגש באשה כוכבים, אהבתו אותה הופכת לאהבה חובקת הכול ומותירה אותו לגעגועים בלתי פוסקים אל עולם נשגב יותר.

III **מיבחן**. (מוקדש למאיג'לה שטוקהאוזן) בינתיים חייב מיכאל לעמוד במיבחנים, בהם הוא נבחן כזמר, כנגן כלי וכרקדן. בין השופטים נשמעים ונראים לו דמויות הוריו. ברגע קשה של המיבחנים נשמע לו הכלי של האם, כצלילו של מלאך חסות. השופטים מתעלים איש על רעהו בשבחיו של מיכאל, כי אכן הגיעו הישגיו מעל להישג אנושי, והוא מתקבל לדרגה עילאה, דרגה שמימית.

קארל-היינץ שטוקהאוזן נולד בשנת 1928 במדראט ליד קלן. השתלם בביה"ס הגבוה הממלכתי למוסיקה בקלן (פסנתר, חינוך מוסיקאלי), ובאוניברסיטה שם (גרמניסטיקה, פילוסופיה, מוסיקולוגיה). בשנים שלאחר מכן למד אצל אוליבייה מסיאן בפאריז (תורת הריתמים, אסתטיקה), ואצל פרופ' מאיר אפולר באוניברסיטת בון (פונטיקה, קומוניקציה).

בשנת 1952 עבד במחיצת יוצרי המוסיקה הקונקרטיט באולפן שרות השידור בפאריז, ושם ערך את ניסוייו הראשונים ביצירת מוסיקה אלקטרונית ממש, כאחד מחלוצי המדיום וביטוייו. מאז הוא פועל בסטודיו למוסיקה אלקטרונית של שרות השידור המערב-גרמני בקלן, מרצה בקורסים הבינלאומיים למוסיקה חדישה בדארמשטאט, משתתף בעריכת סדרת הפירסומים Die Reihe ('השורה'), ומרצה בארצות רבות על מוסיקה חדישה ועל יצירותיו-שלו.

רבים מביצועי יצירותיו מתקיימים בהנחייתו האישית. עד היום שטוקהאוזן מן המחדשים תמיד. ביצירותיו אנו מוצאים את עיצוב חלל הביצוע (ולאחר מכן גם חלל-ההאזנה בכללו), מוסיקה אלקטרונית חיה, צירופים שונים של כלים וקולות טבעיים עם המדיא האלקטרוניים, 'תיכונים' ליצירות מאולתרות, מעשי מיצוי שונים של האפשרויות הנובעות מן המושג מולטימדיא.

(לבכות)	llorar	(כן/לו)	si
(לזעוק)	gritar	(אלהים/נתן)	Dió
(למות)	muerir	(האל/הוא)	él
(‘אמן’)	Amán	(אתה/שלך)	tu
(דם)	sangre	(שלום)	paz
(נפש/’ות)	alma(s)	(אני)	yo
(לחיות)	bivir	(קול)	voz
(לאהוב)	amar	(לא)	non
(שפתיים)	lavios	(עם)	con
(כלא)	prizión	(ה’)	la

(לב)	coraçón
(דיבור)	palavra
(אזיקים)	cadena
(תפילה)	oración
(יונה)	palomba
(אנושית)	humana
(בושה)	vegüença
(עצים)	árvoles
(יסורים)	dolores
(אימה)	espanto

PATRIMONIO LINGÜÍSTICO

כך נוצר מיגוון מדורג של מרכיבים והיחסים ביניהם: התמליל המדובר בלאדינו, המלים המושרות בלאדינו, והמלים ה'מומצאות' המושרות. המוסיקה מקשרת את המרכיבים המופרדים של דראמה זו למכלול אחד.

מאוריסיו קאגל
(מאי 1979)

אמהות. Madres.
אמהות מרות-לב
תהיינה אבודות.
דמעתיכן,
אמהות מרות-לב,
לא תהיינה אבודות.
Madres amargadas
Serán pedridas.
Vuestras lágrimas,
Madres amargadas,
Bib serán pedridas.

אמהות. Madres.
דמעתיכן.
אמהות אבודות.
לא.
לא תיאנחנה עוד.
Madres.
Vuestras lágrimas.
Madres pedridas.
Non.
Non sospiréx más.

אמהות!
אמהות?
אמהות?!

אמהות... Madres...

קולות נשים:

לא!! Non!!

אין נחמה עלי אדמות לאבדן בנים במלחמה. לכן ביקשתי לקבוע את השלילה האחרונה בקולות הנשים, המקבלות בכך את ייצוג האמהות. עד לתחילת דברי הקריין לקראת סוף היצירה אין לשירת הנשים תמליל מוגדר. הזמרות בוחרות את המלים כרצונן, כל אחת לעצמה, מתוך שתי אפשרויות:

'לשון' מומצאת, בלתי מובנת למאזין, מאגר של מלים בלאדינו. קבעתי מאגר זה בשלוש קבוצות-עשר, של מלים בנות הברה אחת, שתיים ושלוש הברות:

מאוריסיו קאגל: קול אנוש ?

קנטאטה לקריין, קולות נשים ותזמורת

מאוריסיו קאגל נולד בשנת 1931 בבואנוס איירס. למד מוסיקה בלימודים פרטיים, ופילוסופיה וספרות באוניברסיטה של עיר מולדתו. יצירותיו הרבות כוללות חיבורים לכלים ולקולות, חיבורים אלקטרוניים, וחיבורים מולטימדיאליים לביצוע בימתי או קולנועי. הוא אף פעיל בהוראה ובניהול מוסדות מוסיקה, בעיקר במסגרות שמטרתן טיפוח המוסיקה החדשה. מבין תפקידיו יצוינו: 1955: מנהל התזמורת הקאמרית וה'תיאטרון קולון', בבואנוס איירס וראש המחלקה ללימודי תרבות באוניברסיטה שם. 1957 עד 1961: מנהל התכניות למוסיקה חדישה בתזמורת הקאמרית של חבל הריין בקלן. 1960 ואילך: הוראה בקורסים למוסיקה חדישה בדארמשטאט. 1961 עד 1963: הרצאות ומסעות קונצרטים בארה"ב. 1964/65: פרופסור אורח באוניברסיטה של מדינת ניו יורק בבאפלו. 1967: מרצה אורח באקדמיה לקולנוע ולטלוויזיה בברלין. 1968: מנהל הקורסים הסקאנדינאביים למוסיקה חדישה בגיתבורג. 1969 ואילך: ראש המכון למוסיקה חדישה של האקדמיה של חבל הריין למוסיקה בקלן, ושל הקורסים הקולוניים למוסיקה חדישה. 1974: פרופסור ל'תיאטרון מוסיקאלי חדש' באקדמיה הממלכתית למוסיקה חדישה של חבל הריין בקלן.

המלחין על יצירתו

כיליד ארגנטינה היתה הספרדית לשון אמי, וכך רכשתי גם את יסודות הלאדינו – הספרדית-יהודית המשמשת את צאצאי גולי ספרד עד היום. כאשר 'הרביצו' בי לקראת הבר' מצווה עברית, פיתחנו אחי ואני בינינו כתב-סתר: ספרדית באותיות עבריות. התכתבנו כך זמן ניכר, ורק לאחר מכן נודע לנו כי לא היתה זו כלל המצאתנו המקורית ...

מוקדש לרחת פריאך

את התמליל ליצירתי בשביל טסטימוניום מצאתי בכרך הרביעי של אסופתו של יצחק לוי 'רומאנסות ושירי-עם ספרדיים' (ירושלים 1973). העורך העיר לשיר (מס' 45):

'השיר מותאם לנעימת השיר העברי 'בערבות הנגב', שהיה נפוץ במלחמת השחרור שלנו. מחברת השיר נהגה להאזין לשידורים היומיים בלאדינו בקול ישראל, ושלחה אותו אלי לערך בשנת 1960.' כעת נודע לי כי יצחק לוי נפטר בשנת 1977. אני מבקש להביע כאן את תודתי לו, על אהבתו ללאדינו ועל התבונה אשר גילה בחשיפת המסורות האוטונטיות והתגלמויותיהן המגוונות, באסופותיו היפות. תודתי נתונה גם למשוררת האלמונית. שמא היא נוכחת היום בקונצרט, או תשמע את היצירה בשידור? היית שמח על כך (ומבקש ממנה אוטוגראף למזכרת!). מתוך 16 השורות של השיר נטלתי רק את הבית הראשון:

אמהות מרות-לב	Madres amargadas
אל תיאנחנה עוד	Non sospiréx más
לא תהיינה אבודות	Non serán pedridas
דמעוטיכן	Vuestras lágrimas

ממלים אלה יצרתי פרפראזה, בה נסיתי לבחון את המסר שלהן לעמקו. הטכסט מושמע רק בקטע האחרון של הקנטאטה, מתוך רמקול המוצב ליד המנצח. הקריין עצמו נשאר בלתי נראה: הוא מדבר במיקרופון המוצב בקלעים או מאחורי הבמה, ודבריו נקלטו תחילה בקאסטה.

הקריין:

אמהות.	Madres.
אל תיאנחנה.	Non sospiréx.
אמהות.	Madres.
לא,	Non,
אל תיאנחנה.	non sospiréx.
אל תיאנחנה עוד.	Non sospiréx más.

יצחק סדאי: משפט 19 (ממשפטי האינקוויזיציה בספרד)

יצירה אודיו-ויזואלית

יצחק סדאי נולד ב־1935 בסופיה, ועלה לישראל ב־1949. למד באקדמיה למוסיקה בתל-אביב, אצל אלכסנדר אוריה בוסקוביץ' ורומן האובנשטוק-רמתי, ולאחר מכן במרכזים שונים למוסיקה חדישה באירופה. חיבוריו כוללים יצירות קאמריות, תזמורתיות, אלקטרו-אקוסטיות, וכן כתבים תיאורטיים. כיום משמש הוא פרופסור לתיאוריה וקומפוזיציה באקדמיות למוסיקה ע"ש רובין באוניברסיטת תל-אביב ובירושלים. באקדמיה בתל-אביב הוא מנהל גם את האולפן למוסיקה אלקטרונית. מקום מגוריו בתל-אביב. 'משפט 19' היא היצירה השנייה אותה כתב סדאי למפעל טסטימוניום. הראשונה היתה 'דור בונה את ציון', לטסטימוניום הראשון (1968).

התיעוד

לפי: H. Beinart, *Records of the Trials of the Spanish Inquisition in Ciudad Real*. Vol. I Jerusalem, 1974)

1474. ליאונור גונזאליס, מן היהודים האנוסים, נמלטת בשעת פרעות מעיר מושבה סידאד ריאל, יחד עם אחותה מאריה...

1483. בעלה אלונזו נפטר. ליאונור שבה לסידאד ריאל. בעיר מוקם בית דין של האינקוויזיציה. ליאונור נמלטת שוב, לפורטוגל, שם שוהה כבר אחותה.

1484. בסידאד ריאל נערך לליאונור משפט בהיעדרה. העדים מוסרים כי היא מקיימת את מנהגי היהדות בסתר. בין העדים גם בנה, חואן דיי-לא סירה. ב־24 בפברואר נחרץ דינה של ליאונור למות, ככופרת שאשמתה הוכחה. בהיעדרה מתבצע גזר הדין בשריפת דיוקנה. בית הדין מועבר לטולידו.

1486. חואן דיי-לא סירה נשלח לפורטוגל, עם תעודת מסע מטעם האינקוויזיציה, כדי לשכנע את אמו שתשוב לספרד ותעמוד למשפט. ליאונור שבה לסידאד ריאל.

1492. ליאונור מובאת למשפט בטולידו, ונמצאת אשמה. ב־15 באוקטובר עולה היא על המוקד בטקס שריפה הנערך בכיכר הראשית של טולידו.

במרוצת השנים הבאות מובאים למשפט האינקוויזיציה רוב שאר בני משפחת גונזאליס על היותם יהודים בסתר. דינו של חואן דיי-לא סירה עצמו נחרץ בשנת 1527.

מוקדש לרחה פריאר

התמליל המנחה

היום יום 30 בינואר שנת 1483

סידאד ריאל

האינקוויזיציה הקדושה

כאן למטה מרתף העינוי.

יש אשר מתים תוך כדי העינוי,

יש אשר מודים.

היום יום 24 בפברואר שנת 1484

בכיכר העיר נשרף דיוקנה

של ליאונור גונזאליס,

'דאו החמוץ המתבונן במעשה ...'

חואן דיי-לא סירה

לך! הבא את אמך

למען הצל את נפשך ואת נפשה.

אם לאו – תרד נשמתך שאולה

לדראון עולם.

היום יום 15 באוקטובר 1492

בכיכר זוקדובר בטולידו

נשרפת ליאונור גונזאליס.

רחה פריאר

המלחין על יצירתו

משפט 19 הוא יצירה אודיו-ויזואלית בת שני חלקים (כל חלק מהווה מעין מערכה של אופרה). החלק הראשון, המסתיים בשריפת דיוקנה של ליאונור גונזאליס, מושתת על מוסיקה אלקטרו-אקוסטית, ואילו החלק השני (שלא יוצג הערב) מבוסס בעיקרו על מוסיקה כללית וקולית (בביצוע חי).

החומר הצלילי וצורת הטיפול בו יוצרים אידה מוסיקאלית כבדה למדי – ואני מודע לכך שהם גורמים, אולי, אף לקשיים מסויימים בהסתגלות

להאזנה. קשה היה גם לי להאזין (בשלבים

ההתחלתיים של חיבור היצירה) לקטעים מסויימים, עד שנדחפתי על ידי האוירה המעיקה (והמכבדה

בחריפות הצליל, בעוצמתו, ובהתמשכותו). הכוחות המניעים של היצירה מצויים, מבחינה מוסיקאלית

צורנית, ביחסים השונים שבין המיקרו-סטרוקטורות (הנוצרות על-ידי שימוש בטכניקות של amplitude modulation) והמאקרו-סטרוקטורות (הנוצרות על

ידי סוגים שונים של frequency modulation).

יצחק סדאי

עמנואל נונס: חסד, פטירתו של ר' שמעון בר יוחאי (ספר הזהר)

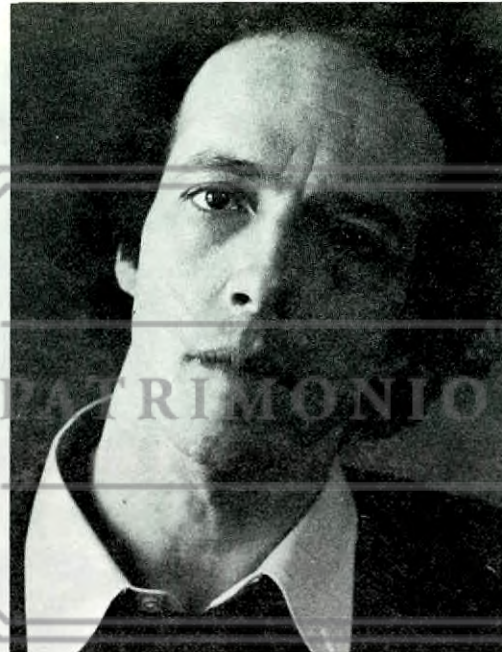
לתזמורת גדולה / לתזמורת קאמרית *

עמנואל נונס נולד ב-1941 בליסבון. השתלם באקדמיה למוסיקה בליסבון, בקונסרבטוריון של פאריז, במדרשה למוסיקה בקלן ובקורסים למוסיקה חדישה בדארמשטאט. מאז 1964 מתגורר בפאריז. זכה בפרס בקונסרבטוריון של פאריז (בכיתתו של בופיס), וכן בפרסים ובמלגות מטעם מוסדות ממשלתיים בצרפת ובפורטוגל ומטעם קרן גולבנקיאן שם. יצירותיו בוצעו בפסטיבילים למוסיקה חדישה ברויאן, בדונואן־שינג'ן וב'פסטיבל פלנדריה'. מאז 1975 מנהל סמינארים למוסיקה באוניברסיטה של פאו (באזור הפירנאים הצרפתי).

ספר הזוהר הוא מדרש מיסטי, כתוב בלשון הארמית, והוא מתייחס לתנא ר' שמעון בר יוחאי ולחבורתו המחבר האמיתי הוא ר' משה בן שם טוב די ליאון, שנוולד בסביבת 1240. כפי שהוכיח גרשום שלום הוא חיבר את הספר בעיקרו בשנים 1275-1286 בעיר גוואדלאחארה בקאשטיליה. ספר הזוהר הגיע תוך זמן קצר למעמד מכובד בחוגי המקובלים, ובהשפעת מקובלי צפת, זכה למעמד של ספר קדוש ממש מאז המאה ה'ט"ז.

בחלק המכונה 'איידרא זוטא' (הכינוס הקטן) מתוארים דבריו האחרונים של ר' שמעון בר יוחאי, פטירתו, והבאתו לקבורה במערה במירון. כיוון שעיקר הזוהר עשוי כמדרש על פרשיות התורה, הוצבה האיידרא זוטא במרכזו המאמרים לפרשת האזינו; ובכך מוצבים דבריו האחרונים של רשב"י, פטירתו וקבורתו בהקבלה מכוונת לחתימת חייו של משה רבנו וחתימת התורה.

* בירושלים תנוגן הגירסה לתזמורת גדולה, ובתל-אביב תנוגן הגירסה לתזמורת קאמרית.

ספר הזוהר, פרשת האזינו, איידרא זוטא (חלק ג, דף רצ"ו ועמוד ב)

ואותו שפע, לאחר שנאסף שם, משרים אותו באותו יסוד קדוש (ספירת היסוד), כולו לבן, ועל שום כך נקרא חסד, ואותו חסד נכנס לקודש הקודשים (ספירת מלכות), שכתוב 'כי שם ציווה ה' את הברכה חיים עד העולם'.

אמר רבי אבא: לא סיים המאור הקדוש (רשב"י) לאמר 'חיים' עד שנדמו דבריו. האור היה רב ולא יכולתי להסתכל. כל אותו יום לא פסקה האש מן הבית, ולא היה מי שישגיע אליו, שהאור והאש היו סביבו כל אותו יום. לאחר שהאש הלכה ראיתי את המאור הקדוש, קודש הקודשים, שנסתלק מן העולם, שוכב מעוטף על ימינו ופניו שוחקות. קם רבי אלעזר בנו, לקח את ידיו ונשקן, ואני ליקקתי את העפר שתחת רגליו. רצו החברים לבכות ולא יכלו למלל, ורבי אלעזר בנו נפל שלוש פעמים ולא יכול לפתוח פיו. אחר כך פתח ואמר: אבא, אבא, שלשה היו, חזר להיות אחד. עכשיו ינודו החיות, ציפורים טסות שוקעות בנקבי הים הגדול, והחברים כולם שותתים דם.

קמו רבי אלעזר ורבי אבא, לקחוהו באפריון, וכל הבית היה מעלה ריחות. לאחר שיצאה המיטה עלתה באויר ואש ליהטה לפניו.

שמעו קול: היכנסו ובואו והתאספו להילולא של רבי שמעון, 'יבוא שלום, ינוחו על משכבותם'. משחוכנס למערה שמעו קול במערה: 'זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות', כמה קיטרוגים ברקיע משתתקים ביום זה בעבורך, רבי שמעון בר יוחאי, שריבונו משתבח בו בכל יום! אשרי חלקו למעלה ולמטה, כמה גנוים נעלים שמורים לו, עליו נאמר 'ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין'.

* על פי תרגומו של י. תשבגי, 'משנת הזוהר', כרך ראשון, ירושלים 1957, עמ' ל"ה-ל"ו, ו'פרקי זוהר', ירושלים תשל"ב, כרך ראשון, עמ' 80-82.

אלכסנדר טאנסמאן: ברכת ציון (מגילות ים-המלח)

למקהלה מעורבת ותזמורת

אלכסנדר טאנסמאן נולד ב-1897 בלודז' והשתלם בקונסרבטוריונים של לודז' ושל וורשה. מתחילת שנות ה-20 קבע את מושבו בפאריז, נעשה אורח צרפת. בשנים אלה החל גם בסיוור קונצרטים, כמנצח ופסנתרן, אשר הביאוהו במרוצת הזמן אל מרבית ארצות אירופה, אמריקה, והמזרח הרחוק. במלחמת העולם השנייה נמלט לארה"ב, שם שהה בהוליווד וכתב מוסיקה לסרטים. ב-1946 שב לצרפת.

טאנסמאן מגדיר את עצמו: אני שייך לקבוצת האבנגרד של שנות ה-20 וה-30. הדבר נאמר לגבי דרך היצירה, ולא רדוקא באשר לבחירת הנושאים. יצירותיו מרובות והן מקיפות תחומים רבים: אופרות, בלטים, מוסיקה למחזות במה וראדיו, סימפוניות ויצירות אחרות לתזמורת, מוסיקה קאמרית, יצירות לפסנתר, שירים, וכן מספר יצירות לגיטרה.

מיצירותיו של טנסמן על נושאים יהודיים יש להזכיר: האופרה 'שבתי צבי' (תמליל נ. ביסטרצקי, הבכורה פאריז 1961); 'תהילים' לטנור סולו, מקהלות ותזמורת (הבכורה פאריז 1962); והאורטוריה 'ישעיהו הנביא' (1951).

הזמנת היצירה 'ברכת ציון' למופע הטסטימוניום באה כמחווה כבוד ליוצר הוותיק.

בתוך 'מגילות-תהילים' שנתגלתה בשנת 1956 באחת ממערות קומראן נמצא השיר המשמש לטאנסמאן כתמליל ליצירתו; פנייה אל ציון. השיר בנוי כאקרוסטיך אלפביתי, מיוסד בעיקרו על נבואות הנחמה ובמיוחד על אלו שבחלקו השני של ספר ישעיהו. הימצאותו בקומראן מעידה על זמן חיבורו

קודם לתקופת חורבן ירושלים (שאו חרבה גם קומראן). התקוה המתבטאת בו בלהט כזה היא לקראת כינון ציון על-פי תוחלת הכת כפי שמתבטאת בכתבי קומראן.

ברכת ציון

אזכריך לברכה, ציון
בכל מאחי אני אהבתיך
ברוך לעולמים וברך.
גדולה תקוותך, ציון / ושלום ותוחלת ישועתך
לבוא.
דור דור ידורו בך / ודורות חסידים תפארתך
המתאווים ליום ישעך
וישישו ברוב כבודך.
זיו כבודך יינקו / וברחובות תפארתך יעכסו.
חסדי נביאיך תזכורי / ובמעשי חסידיך
תתפארי.
טהר חמס מגוך / שקר ועוול נכרתו ממך.
יגילו בניך בקרבך / וידידיך אליך נלוו.
כמה קוו לישועתך / ויתאבלו עליך תמיד.
לא תאבד תקוותך, ציון / ולא תשכח תוחלתך.
מי זה אבד צדק / או מי זה מלט בעוולו?
נבחן אדם כדרכו / איש כמעשהו ישתלם.
סביב נכרתו צרייך, ציון / ויתפזרו כל משנאיך.
ערבה באף תשבחתך, ציון / מעלה לכל תבל.
פעמים רבות אזכריך לברכה / בכל לבבי אברכך.
צדק עולמים תשיגי / וברכות נכבדים תקבלי.
קחי חזון דובר אליך / וחלמות נביאים תתבעך.
רומי ורחבי, ציון
שבחי עליון פודך
תשמח נפשי בכבודך.

ז'ילבר אמי: שְׁנָאָנִים

לקול אלט, קלרינט, צ'לו, וקבוצת כלים, לפיוט מאת שלמה אבן גבירול

ז'ילבר אמי נולד ב-1936 בפאריז, והשתלם בקונסרבטוריון של עירו אצל דריוס מייו וראוליבייא מסיאן (קומפוזיציה) ואיבון לוריו (פסנתר). כן למד אצל פייר בולז, ומונה אחריו כמנהל מפעל הקונצרטים 'דומן מוזיקאל' (1967 עד 1973). פעיל הן כמלחין והן כמנצח, כיום מנהל ז'ילבר אמי את התזמורת למוסיקה חדשה בראדיו פאריז, ופאריז היא גם מקום מגוריו.

התמליל הוא הבית הראשון של פיוט האופן 'שנאנים שאננים' לשלמה אבן-גבירול (מאה י"א, מחצית ראשונה), מבחירי הפייטנים וההוגים של תור הזהב הספרדי. ה'אופן' הוא פיוט המשולב בברכות היוצר לפני המלים 'והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים'. ענינו ברגיל קדושת המלאכים... הפייטנים השתמשו כאן לעתים קרובות בריבוי חרחים ובמיני מקצבים סוערים, שבאו לחקות בצלילים את המולת המלאכים ואת התלהבותם (ח' שירמן, השירה העברית בספרד ובפרובאנס, ירושלים, עמ' 701).

שְׁנָאָנִים   שְׁאָנָנִים¹   כְּנִיצוּצִים   יִלְהֶבוּ
לְהַטִּיחֵם   וּמַעֲטִיחֵם   כְּעֵין קָלָל   יִצְהֶבוּ
מוֹל כְּסָא   מִתְנַשֵּׂא   בְּקוֹל רַעֲשׂ   יִרְהֶבוּ
הֵן בְּמַחְזָה   זֶה לָזֶה   לְהַקְדִּישׁ אֵל   יִצְהֶבוּ
הֵבוּ לְאֲדָנֶי, כְּנֵי אֱלִים, הֵבוּ!

ה
sabeš ya mio amor ke kata-me el morire
imši ya imši habibi, non še šin te ber
dormire

הידעת, אהבתי-שלי, כי אחז בי המוות
בוא, הוי בוא ידידי, אינני יכולה להרדם בלעדיך

מתוך: מוושח של אבר-ל-וליד יונוס אבן עיסא
אל-מורסי, איש מורסיה, הנקרא גם אל-כ'באז האופה
(נפטר 1110)

ו
bay-se mio goragon de-mib, ya rab, si se
me tornarad
tan mal me doled li-l-garib, enfermo yad,
kuan šanarad

יוצא-לו לבי מתוכי, הוי אלהים, לוי יחזור אלי
כל כך כואב על הנעדר, חולה אני, מתי ארפא

מתוך: יהודה הלוי, רב לכם מוכיחי בריב

PATRIMONIO UC

tanto amare tanto amare habib tanto amare
enfermeron olioš nidioš e dolen tan male

כה לאהוב, כה לאהוב, ידיד, כה לאהוב
מחליא עינים צלולות והן כואבות עד מאוד

מתוך: יוסף הסופר (תחילת המאה ה-11), צהלי קולך

הערה לנוסחים ולתרגומים: הכ'ר'ג'ות טעויות פיענוח מן הכתב
העברי או הערבי, שם הן מופיעות עמ"ד בשיבושים, במיוחד באשר
למלים הספרדיות. במקומות רבים השיחזור מסופק, וכך גם תרגומו.

non me tangeš ya habibi fa-encara dan ošo
al-gilala rak sa bašta a toto me refušo

אל תיגע בי, ידידי, טרם הגיע הזמן
שמלתי רגישה, די, אני מסרבת לכל

מתוך: יהודה הלוי (1075-1140), יעלת חן רחמי לבב

ב
gar sabeš debinar e debinaš bi-l-haq
gar me kuand me bernad mio habibi ishaq

להגיד עתידות ידעת, והגדת על-פי האמת
אמור לי מתי יבוא אלי ידידי יצחק

מתוך: יהודה הלוי, הבכוס הלבנה יין אדמדם הורק

ג
mio al-habib enfermo de mio amar /
ke no ad sanar
benge-se a mibi ke sanad mio legar

ידידי חולה מאהבתו אותי / ואין מרפא לו
יבוא אלי ויראה דאבוני

מתוך: מושח של אבר-ל-עבאס אל-עאמא א-טוטילי,
'העוור איש טי'לה' (נפטר 1123)

ד
gar ke fareyo / komo bibreyo
este al-habib esbero / bor el morireyo

אמור מה אעשה / כיצד אחיה
לזה הידיד איחל / למענו אמות

מתוך: אברהם אבן עזרא (1092-1164), איך ישליו
קרבי

כריסטובאל האלפטר: כ'ראג'ות על יסורי היעדרו של הדוד

למקהלה מעורבת, לקטעים מתוך שירי איזור של משוררי ספרד

כריסטובאל האלפטר נולד ב-1930 במאדריד, והשתלם שם. ב-1961 נתמנה כמרצה לקומפוזיציה בקונסטרטוריון של עיר מוצאו, וב-1964 כמנהל המרכז למוסיקה חדישה באותה עיר. מקץ שנה פרש ממשדותיו לפעילות חפשית כמלחין וכמנצח באירופה ובארצות אמריקה. הוא מתגורר במאדריד. ב-1968 חיבר בהזמנת אונסק"ו את הקנטטה ליובל ה-20 של הכרזת זכויות האדם. ב-1978 זכה בפרס רשות השידור האיטלקית על יצירתו 'קינה על קרבנות האלימות'. שימש כנשיא כבוד של הפסטיבאל למוסיקה בת-זמננו ברויאן (צרפת) לשנת 1975.

האלפטר מייצג את הדור השלישי במוסיקה של ספרד בעת החדשה. בסוף שנות ה-50 הצטרף אל הקבוצה 'מוסיקה פתוחה' בבארסילונה, אשר, בדומה לקבוצה 'מוסיקה חדשה' המקבילה לה במאדריד, שאפה לחידוש היצירה הספרדית במיזוג המורשה העצמית עם הגישות והטכניקות הבינלאומיות.

סמוך לשנת אלף התפתחה באנדלוס המוסלמית בתוך השירה הערבית - וכמעט בו בזמן גם בעברית - צורת שיר חדשה, בנויה סטרופות עם חרוזים מתחלפים, כשבסימיו הסטרופות החרוז קבוע וחוזר. בשל כך נקראת צורת השיר החדשה בערבית מושח (חגור חגורה משובצת אבני חן) ובעברית 'שיר איזור'. האיזור החותם נקרא כ'רג'ה (יציאה). הוא בניב הדיבור העממי האנדלוסי וענינו כמעט תמיד אהבה. לפי כל הסימנים לקוחות הכ'רג'ות משירי עם רומאנים. כריסטובאל האלפטר בחר ליצירתו שבע כ'רג'ות. כולן מדברות בתלאות האהבה, כולן מתוך פיהן של נערות, ולשונן רומאנית בלולה במטבעות דיבור ערביות.

חמש משבע הכ'רג'ות לקוחות משיריהם של יהודה הלוי, אברהם אבן עזרא ויוסף הסופר, ושתיים משירי איזור ערביים של משוררים בני אותה תקופה ואותה סביבה.

היצירה נכתבה למקהלה מעורבת ללא ליווי. הזמרים מחזיקים בידיהם מצלתיים זעירים (קרוטאלים), והם קוצבים בהם את שירתם. קולות הזמרה כוללים גם דיבור בגבהים קבועים שונים. יחסי הקולות הם לעתים אלה המקובלות במקהלות, לעתים בהבלטות סוליסטיות, ולעתים מתפצלים לגופים עצמאיים.

המנצח

חואן פאבלו איזקיירדו

נולד ב־1935 בסאנטיאגו דה צ'ילה, והשתלם באוניברסיטת צ'ילה, באקדמיה למוסיקה של ווינה, ואצל הרמן שרכן ב־גראבואנו. בין 1960 ו־1965 ניצח על התזמורת הראשיות במולדתו, וב־1965 ערך מסע קונצרטים באמריקה הלאטינית. כן מונה ב־1961 למנהל מחלקת המוסיקה באוניברסיטה הקתולית של צ'ילה, שם טיפח במיוחד את ביצועי המוסיקה בת זמננו; על כך זכה ב־1962 בפרס־המבקרים הלאומי.

ב־1966 זכה במקום הראשון בתחרות למנצחים ע"ש מיטרופולוס בניו־יורק, ונעשה מנצח משנה לליאונרד ברנשטיין בפילהרמונית של ניו־יורק.

בין 69–1967 היה מנצח תושב לאופרה ומוסיקה תזמורתית באוניברסיטת אינדיאנה. הופעת הבכורה שלו באירופה היתה בהולנד, ב־1969, ומאז הוא פעיל כמנצח בינלאומי. בעונת 1976/7 היה מנצחה הראשי של תזמורת גולבנקיאן בליסבון. מקום מגוריו כיום הוא לונדון.

מאז 1974 משמש איזקיירדו כמנהל מוסיקאלי ומנצח של מפעל הטסטימוניום. לעונת 1976/7 הוענק לו פרס־המנצח במסגרת פרסי הביצוע ליצירות ישראליות, מטעם המועצה הציבורית לתרבות ולאומנות.

טסטימוניום ה (1979) יהדות ספרד

ירושלים, תיאטרון ירושלים

כ"ו תשרי, 16 אוקטובר

יצחק סדאי, משפט 19 (ממשפטי האינקוויזיציה)
אלכסנדר טאנסמאן, ברכת ציון (ביצוע כמחווה כבוד)
ז'ילבר אמי, שנאנים (שלמה אבן גבירול)
מאוריסיו קאגל, קול אנוש? (מחברת אלמונית)

כ"ז תשרי, 17 אוקטובר

קארל-היינץ שטוקהאוזן, נעורי מיכאל
כריסטובאל האלפטר, כ'רג'ות על יסורי היעדרו של הדוד (משירת ספרד)
עמנואל נונס, חסד (זוהר, אדרא זוטא)
תל-אביב, מוזיאון תל-אביב

ל' תשרי, 20 אוקטובר

קארל-היינץ שטוקהאוזן, נעורי מיכאל
ז'ילבר אמי, שנאנים (שלמה אבן גבירול)
מאוריסיו קאגל, קול אנוש? (מחברת אלמונית)

א' חשוון, 21 אוקטובר

יצחק סדאי, משפט 19 (ממשפטי האינקוויזיציה)
כריסטובאל האלפטר, כ'רג'ות על יסורי היעדרו של הדוד (משירת ספרד)
עמנואל נונס, חסד (זוהר, אדרא זוטא)

המנצח: חואן פאבלו איזקיירדו

מופעים קודמים

טסטימוניום א 'ירושלים' (1968)

30 ביולי. ירושלים, חצר המצודה (כמופע הפתיחה
לפסטיבאל הישראלי)

המלחינים: צבי אבני, רומן האובנשטוק-רמתי,
יהושע לקנר, סרגיו נטרא, יצחק סדאי.

המנצחים: גארי ברטיני, מנדי רדן

טסטימוניום ב 'ימי הביניים' (1971) 5/4 בינואר.
תל-אביב, בית החייל / ירושלים, אודיטוריום ויז

המלחינים: בן-ציון אורגד, אבל ארליך, אלכסנדר
גאר, לואיג'י דאלאפיקולה, אנדרי היידו, לוקאס פוס,
ג'ורג' רוכברג.

המנצחים: גארי ברטיני, יואב תלמי

טסטימוניום ג 'ממעמקים' (1974) 27/26 בפברואר.
ירושלים, תיאטרון ירושלים / אודיטוריום ויז

המלחינים: יעקב גלבע, לוקאס פוס, ליאון
שידלובסקי, ארנולד שנברג.

המנצח: חואן פאבלו איזקיירדו.

טסטימוניום ד 'אור כי הלה' (1976) 17/16 בפברואר.
ירושלים, תיאטרון ירושלים / תל-אביב, אולם
מוזיאון ע"ש הלנה רובינשטיין

המלחינים: שמואל אדלר, לואיג'י דאלאפיקולה,
רומן האובנשטוק-רמתי, אדי הלפרן, יוזפ מריה
מסט'רס קאדריני, יאניס כסינאקיס, ליאון
שידלובסקי.

המנצח: חואן פאבלו איזקיירדו.

טסטימוניום – עדות

נוסד בשנת 1966 בידי רחה פריאר והמלחין רומן האובנשטוק-דמתי. הרעיון הוא: לתת ביטוי מוסיקאלי למאורעות היסטוריים וליצירות רוחניות מאלפיים שנות גלות של העם היהודי. היצירות מוזמנות אצל מלחינים בארץ ובחוץ לארץ, יהודים ושאינם יהודים, והן מבוצעות בטסטימוניום בכורה עולמית.

טסטימוניום נתמך בידי משרד החינוך והתרבות ומשרד החוץ של מדינת ישראל, משרד החוץ של הרפובליקה הפדראלית הגרמנית, קרן יהושלים, ועוד מוסדות ואישים בישראל ובחו"ל.

חברי הועד המנהל של הטסטימוניום: פרופ' אדית גרזון-קיוי, חנה מרון, ליאו סביר, פרופ' דן פגיס, פרופ' דוד פלוסר, רחה פריאר, פרופ' אמנון שילוח, ד"ר משה שפיצר.

רשימת חברי כבוד של טסטימוניום ותומכיו

ישראל	אוסטריה	הולנד
ד"ר ולטר איתן	גוטפריד פון-איינם	פרופ' האנס ה. שטוקנשמיד
אליהו אלישר	רומן האובנשטוק-דמתי	פרופ' היינריך שטרובל ז"ל
אליס ארבל		קלאוס שיץ
ד"ר בתיה באיאר		אקסל שפרינגר
ד"ר יוסף בורג	איטליה	
פרופ' חיים ביינארט	לואיג'י דאלאפיקולה ז"ל	פיא ברגהאוט
ישראל ברזילי ז"ל	אמה קנטוני	
גארי ברתיני	ארצות הברית	ספרד
פרופ' אדית גרזון-קיוי	ליאונרד ברנשטיין	כריסטובאל האלפטר
ד"ר נחום גולדמן	פרופ' אלברט ב. סייבין	יוזף מריה קסטנרס קאדרני
ד"ר ישראל גולדשטיין	לוקאס פוס	
גדעון האחנר	ג'ורג' רוכברג	צ'ילה
מאיר וייסגל ז"ל	פרופ' אלכסנדר רינגר	פרופ' גינתר בוהם
יוסף טל		
ד"ר פאולי י. יעקבי	בריטניה	צרפת
חנה מרון	חואן פאבלו איזקוירדו	ז'ילבר אמי
ד"ר יצחק א. נבנצאל	פרופ' נורמן בנטוויץ' ז"ל	יאניס כסינאקיס
פרופ' יצחק סדאי	לורד ג'אנר אוף לסטר	אוליביא מסיאן
פרופ' דן פגיס	אלכסנדר גאר	עמנואל פדורוף ז"ל
נתן פלד	יהודי מנוחין	הבארון והבארונת פיליפ דה רוטשילד
פרופ' דוד פלוסר		
עדן פרטוש ז"ל	גרמניה	
רחה פריאר	ד"ר אלפונס אוט ז"ל	
שמעון פרס	ד"ר וופלגאנג בקר	
משה קול	בוריס בלאכר ז"ל	
טדי קולק	ד"ר ברתולד וויטה	
דניאל ריקנטי	ברוננו מאדרנה ז"ל	
ליאון שידלובסקי	קלאוס פטר	
פרופ' אמנון שילוח	ד"ר פר ויוספה פישר	
פרופ' נתן א. שוראקי	מאוריסיו קאגל	
ד"ר משה שפיצר	קארל היינץ שטוקהאוזן	
ישעיהו שפירא		
פרופ' רבקה שיץ		

"ספרד"

בחסותו האדיבה של מר אליהו אלישר
בשיתוף עם התזמורת הסימפונית ירושלים - רשות השידור
ושרות השידור המערב-גרמני, קלן
מנהל מוסיקלי ומנצח ראשי: חואן פבלו איזקיררו

י ר ו ש ל י ם , ת י א ט ר ו ן י ר ו ש ל י ם

יום ג' 16 באוקטובר שעה 20.30 יום ד' 17 באוקטובר שעה 20.30

עמנואל נוניס

חסד (פטירתו של ר' שמעון בר יוחאי)
על דברים מתוך ספר הזהר
לתזמורת קאמרית וקרין

התזמורת הסימפונית ירושלים
קרין: אברהם פרה

*** (הפסקה קצרה) ***

קרלהיינץ שטוקהאוזן

נעורי מיכאל (מערכה מתוך "אור")
תמליל-במה: קרלהיינץ שטוקהאוזן
תמליל-מקהלה: מן הספרים הגנוזים

אנט מריוותר (סופראן)
רוברט גמביל (טנור)
מתיאס הלה (באס)
אליזבת קלארק (רקדנית)
מישל נוארה (רקדן)
אלן לואפי (פנטומימאי)
סוזן סטפנס (בסטהורן)
מרקוס שטוקהאוזן (חצוצרה)
מרק טזאק (טרומבון)
מאיילה שטוקהאוזן (פסנתר)
מקהלת שרות השידור

המערב-גרמני, קלן (מוקלטת)
ביצוע סכני: פולקר מילר, גינתר
אנגלס - שרות השידור המערב-
גרמני, קלן
ארגון אמנותי: וולפגנג בקר
ניהול מוסיקלי:
קרלהיינץ שטוקהאוזן

יצחק סדיא

משפט 19

יצירה אודיו-ויזואלית
טקסט מנחה: רחה פריאר

הנדסת קול: דוץ גוטמן
עיצוב במה: איתן לוי
תאורה: בן-ציון מוניץ

היצירה הוכנה במעבדה למוסיקה
אלקטרונית של אוניברסיטת וול-אביב

*** (הפסקה קצרה) ***

ז'ילבר אמיר

שנאנים

לפיוט מאת שלמה אבן גבירול
לקול אלט, קלרינט, צ'לו,
וקבוצת כלים

בנדטה פקיולי (אלט)
גארי בובייר (קלרינט)
נינה פלייר (צ'לו)

חברי התזמורת הסימפונית ירושלים

מאוריטיו קאגל

קול אנוש

על מלים מאת משוררת אלמונית
קנטאטה לקרין ברמקול, קולות נשים,
ותזמורת

קרין: אברהם פרה
מקהלת נשים מתוך מקהלת רינת
וזמרי קמראן
התזמורת הסימפונית ירושלים

כל היצירות מוזמנות ומבוצעות בבכורה עולמית מטעם טסטימוניום V (1979)

האנסמבל הזוקאלי ההמבורגי ביטל את בואו ברגע האחרון. לכן נאלצנו
לבטל את ביצוע יצירותיהם של קריסטובל הלפרטר ואלכסנדר טנסמן,
ולעשות עוד אי-אלו שינויים בתכנית. אנו מודים למנצחים דוד שמר ורפאל
זליג, ולמקהלת רינת וזמרי קמראן, על שאיפשרו את ביצוע יצירתו של
מאוריטיו קאגל. בהתנצלות -

הנהלת הטסטימוניום

TESTIMONIUM - EDUT V (1979)

"SPAIN"

Under the Distinguished Patronage of Mr Elie Elyachar
In cooperation with the Jerusalem Symphony Orchestra - I.B.A.
and the Westdeutscher Rundfunk, Köln

Musical director and conductor: Juan Pablo Izquierdo

J e r u s a l e m , Jerusalem Theatre

Tuesday, 16 October, 20.30 h.

EMMANUEL N U N E S

HESED (Grace) (The Death of
R. Simeon bar Yoḥay)
On a text from the Zohar
For chamber orchestra and speaker

The Jerusalem Symphony Orchestra
Speaker: Abraham Perera

~~XXX~~(Short Interval)~~XXX~~

KARLHEINZ S T O C K H A U S E N

MICHAEL'S YOUTH (an act from "Light")
Stage libretto: Karlheinz Stockhausen
Choir text from the Apocrypha

Annette Mariweather (Soprano)
Robert Gambill (Tenor)
Matthias Hölle (Bass)
Elizabeth Clarke (Dancer)
Michèle Noiret (Dancer)
Alain Louafi (Mime)
Suzee Stephens (Basset horn)
Markus Stockhausen (Trumpet)
Mark Tezak (Trombone)
Majella Stockhausen (Piano)
Choir of the Westdeutscher
Rundfunk, Köln (recorded)

Technical execution: Volker
Müller, Günther Engels -
W.D.R. Köln

Artistic direction:
Wolfgang Becker

Musical direction:
Karlheinz Stockhausen

Wednesday, 17 October, 20.30 h.

YIZHAK S A D A I

TRIAL 19
An audio-visual work
Guiding text: Recha Freier

Sound engineering: Don Gutmann
Stage design: Eytan Levi
Lighting: Ben-Zion Munitz

The work was prepared in the
Electronic Music Studio of
Tel-Aviv University

~~XXX~~(Short Interval)~~XXX~~

GILBERT A M Y

SHIN'ANIM (Angels of the Throne)
Words from a hymn by Solomon
ibn Gabirol
For alto voice, clarinet, cello
and instrumental ensemble

Benedetta Pecchioli (Alto)
Gary Bobière (Clarinet)
Nina Flyer (Cello)
Members of the Jerusalem
Symphony Orchestra

MAURICIO K A G E L

VOX HUMANA?
On words by an unknown poetess
Cantata for loudspeaker, women's
voices and orchestra

Speaker: Abraham Perera
Women's choir from the Rinat
Choir and the Cameran Singers

COMMISSIONING AND WORLD PREMIERES OF ALL WORKS - BY TESTIMONIUM V (1979)

The Hamburger Vokalensemble cancelled its appearance at the last moment. We thus had to cancel the performance of the works of Cristóbal Halffter and Alexander Tansman, and to make some other changes in the program. We are grateful to the conductors David Shemer and Rafael Selig, and to the Rinat Choir and the Cameran Singers, for making possible the performance of the work of Mauricio Kagel. With apologies -

The management of the Testimonium

"ספרד"

בחסותו האדיבה של מר אליהו אלישר
בשיתוף עם התזמורת הסימפונית ירושלים - רשות השידור
ושרות השידור המערב-גרמני, קלן
מנהל מוסיקלי ומנצח ראשי: חואן פבלו איזקייירו

ת ל - א ב י ב , מוזיאון הל-אביב

מוצאי שבת 20 באוקטובר שעה 20.30
באולם רקנאטי

קרלהיינץ שטוקהאוזן

נעורי מיכאל (מערכה מתוך "אור")

תמליל-במה: קרלהיינץ שטוקהאוזן תמליל-מקהלה: מן הספרים הגנוזים
אנט מריווהר (סופראן) רוברט גמביל (סנור) מתיאס הלה (באס)
אליזבו קלארק (רקדנית) מישל נוארה (רקדן) אלן לואפי (פנטומימאי)
סוזן סטפנס (בסטהורן) מרקוס שטוקהאוזן (חצוצרה) מרק סזאק (טרומבון)
מאיילה שטוקהאוזן (פסנתר) מקהלת שרות השידור המערב-גרמני, קלן (מוקלטת)
ביצוע טכני: פולקר מילר, גינתר אנגלס - שרות השידור המערב-גרמני, קלן
ארגון אמנותי: וולפגנג בקר ניהול מוסיקלי: קרלהיינץ שטוקהאוזן

*****

בחלק השני של הערב - שיחה חפשיה בין המלחין והקהל

יום א' 21 באוקטובר שעה 20.30

PATRIMONIO UC

3. ז'ילבר א מ י

באולט רקנאטי

1. יצחק ס ד א י

משטט 19

יצירה אודיו-ויזואלית
סקסט מנחה: רחה פריאר
הנדסת קול: דון גושמן
עיצוב במה: איחן לוי
תאורה: בן-ציון מוניץ
היצירה הוכנה במעבדה למוסיקה
אלקטרונית של אוניברסיטת הל-אביב

4. מאוריטיו ק א ג ל

הפסקה קצרה

באכסדרה (פואייה)

2. עמנואל נ ו נ ס

קול אנוש?
על מלים מאת משוררת אלמונית
קנטאטה לקרין ברמקול, קולות נשים,
ותזמורת
קרין: אברהם פרה
מקהלת נשים מתוך מקהלת רינת
וזמרי קמראן
התזמורת הסימפונית ירושלים

88 (פטירתו של ר' שמעון בר יוחאי)

על דברים מתוך ספר הזהר
לתזמורת קאמרית וקרין

התזמורת הסימפונית ירושלים
קרין: אברהם פרה

כל היצירות מוזמנות ומבוצעות בבכורה עולמית מטעם ססטימוניום V (1979)

האנסמבל הווקאלי ההמבורגי ביטל את בואו ברגע האחרון. לכן נאלצנו
לבטל את ביצוע יצירותיהם של קריסטובל הל פ ט ר ואלכסנדר ט נ ס מ ז,
ולעשות עוד אי-אלו שינויים בתכנית. אנו מודים למנצחים דוד שמר ורפאל
זליג, ולמקהלת רינת וזמרי קמראן, על שאיפשרו את ביצוע יצירתו של
מאוריטיו ק א ג ל. בהתנצלות -

הנהלת הססטימוניום

TESTIMONIUM - EDUT V (1979)

"SPAIN"

Under the Distinguished Patronage of Mr Elie Elyachar
In cooperation with the Jerusalem Symphony Orchestra - I.B.A.
and the Westdeutscher Rundfunk, Köln

Musical director and conductor: Juan Pablo Izquierdo

T e l - A v i v , Tel-Aviv Museum

Saturday, 20 October, 20.30 h.
Recanati Auditorium

KARLHEINZ STOCKHAUSEN
MICHAEL's YOUTH (an act from "Light")

Stage libretto: Karlheinz Stockhausen   Choir text from the Apocrypha
Annette Meriweather (Soprano)   Robert Gambill (Tenor)
Matthias Hölle (Bass)   Elizabeth Clarke (Dancer)
Michèle Noiret (Dancer)   Alain Louafi (Mime)
Suze Stephens (Basset horn)   Markus Stockhausen (Trumpet)
Mark Tezak (Trombone)   Majella Stockhausen (Piano)
Choir of the Westdeutscher Rundfunk, Köln (recorded)

Technical execution: Volker Müller, Günther Engels - W.D.R. Köln
Artistic direction: Wolfgang Becker
Musical direction: Karlheinz Stockhausen

~~XXXXXXXX~~

Second part of the evening: Conversation between composer and audience

Sunday, 21 October, 20.30 h.

▶ Recanati Auditorium

1. YIZHAK S A D A I	3. GILBERT A M Y
TRIAL 19 An audio-visual work Guiding text: Recha Freier Sound engineering: Don Gutmann Stage design: Eytan Levi Lighting: Ben-Zion Munitz The work was prepared in the Electronic Music Studio of Tel-Aviv University	SHIN'ANIM (Angels of the Throne) Words from a hymn by Solomon ibn Gabirol For alto voice, clarinet, cello and instrumental ensemble Benedetta Pecchioli (Alto) Gary Bobière (Clarinet) Nina Flyer (Cello) Members of the Jerusalem Symphony Orchestra
~~XXX~~ (Short Interval) ~~XXX~~	
▶ <u>Foyer</u>	4. MAURICIO K A G E L
2. EMMANUEL N U N E S HESED (Grace)(The Death of R. Simeon bar Yoḥay) On a text from the Zohar For chamber orchestra and speaker The Jerusalem Symphony Orchestra Speaker: Abraham Perera	VOX HUMANA? On words by an unknown poetess Cantata for loudspeaker, women's voices and orchestra Speaker: Abraham Perera Women's choir from the Rinat Choir and the Cameran Singers

COMMISSIONING AND WORLD PREMIERES OF ALL WORKS - BY TESTIMONIUM V (1979)

The Hamburger Vokalensemble cancelled its appearance at the last moment. We thus had to cancel the performance of the works of Cristòbal H a l f f t e r and Alexander T a n s m a n, and to make some other changes in the program. We are grateful to the conductors David Shemer and Rafael Selig, and to the Rinat Choir and the Cameran Singers, for making possible the performance of the work of Mauricio K a g e l. With apologies -

The management of the Testimonium

